

6. konference Evropského fóra pro ochranu přírody a pastevečtví

Evropské fórum pro ochranu přírody a pastevečtví (European Forum on Nature Conservation and Pastoralism) je mezinárodní nevládní struktura organizací a jednotlivců na celoevropské úrovni, sdružující ochránce přírody a zemědělce, úzké specialisty i praktiky. Usiluje o sladění obou zájmů v územích s ekonomicky okrajovou zemědělskou funkcí, avšak vysokou přírodní hodnotou, přímo podmíněnou přiměřeným zemědělským hospodařením, zejména pastvou dobytka.

Fórum řídí skupina 28 členů ze 14 evropských zemí, jeho sekretariát sídlí v Anglii, tam také vydává dvakrát ročně časopis *La Canāda*. Jednou za dva roky pořádá konferenci, pro niž bylo tentokrát zvoleno moravské lázeňské město v Bílých Karpatech. **6. konference Evropského fóra pro ochranu přírody a pastevečtví** se konala 7–10. června 1998 ve Společenském domě v Luhačovicích.

Činnosti Fora se účastní zatím převážně zástupci zemí Evropské unie. Je rovněž zájem o zapojení zemí střední a východní Evropy, o čemž svědčí i poměrně silné zastoupení účastníků právě z těchto zemí na letošní konferenci.

K přípravě 6. konference navštívili oblast Bílých Karpat již v listopadu 1997 zástupci hlavního organizátora akce – Davy McCracken a Kate Partridgová. Na organizační přípravě konference s nimi spolupracovala brněnská základní organizace Českého svazu ochránců přírody VERONICA. Služby zajistily Lázně Luhačovice, a. s., které se na akci také sponzorsky podílely. Konference se zúčastnilo více než 100 odborníků (zastoupeno 18 zemí celé Evropy) na pastevecké chovy dobytka a související problémy ochrany přírody.

*European Forum on
Nature Conservation
and Pastoralism*

Úvodem se uskutečnila celodenní exkurze všech účastníků do CHKO BR Bílé Karpaty, a to do několika zemědělských podniků, které se zaměřují na pastevní využívání trvalých travních porostů a rozvíjí chovy skotu bez mléčné produkce. Na navštívených lokalitách se věcně diskutovalo o tom, jak bezkonfliktně skloubit tuto zemědělskou činnost s potřebami ochrany přírody a krajiny CHKO BR Bílé Karpaty.

Výběr zemědělských hospodářství byl zaměřen na to, aby obsahoval podniky různého organizačního typu i velikosti. Účastníci exkurze navštívili soukromé farmy rodinného typu v obci Vrbětice – Vlachovice (Ing. Pavel Šeliga hospodaří na 270 ha luk a pastvin v úzké kooperaci s Ing. Janem Švédou, kterého farma je situována blíže městu Zlín) a v obci Vápenice (rodinná farma Bohumila Husaříka s 22 ha). "Velké" podniky reprezentovaly AGRO v obci Březová (dva spolujednatelé Jan Valíček a Václav Gurič mají v pronájmu 1956 ha od 910 vlastníků ve třech katastrech) a KVATRO, spol. s r. o., v Nové Lhotě (Jaroslav Okénka a další 3 spolujednatelé hospodaří na pronajatých 2456 ha půdy ve 4 katastrech). Přímou na místě se diskutovalo o ekonomické stránce a problémových otázkách pastvy v chráněných územích. Zejména zahraniční účastníci ocenili nastoupený směr i dosaženou úroveň aktivit v tomto regionu a seznámení s přírodními hodnotami Bílých Karpat i s tradiční pohostinností, které se jim dostalo, mělo u nich velmi příznivou odezvu.

Následující dny byly vyplněny prezentací příspěvků a jednáním v sekcích. Program byl sestaven tak, aby poskytoval dostatek času pro diskusi a výměnu informací.

Hlavním tématem konference bylo **Provozování zemědělství s vysokou hodnotou pro ochranu přírody – politika, procesy a metody**. Úvodní referát k aktivitě Evropského fóra pro ochranu přírody a pastevečtví přednesl jeho prezident Mike Pienkowski. Uvedl také poslání tohoto setkání, které bylo zaměřeno zejména na praktické příklady, aby mohlo dojít k poučení ze vzájemné výměny zkušeností mezi zeměmi EU i zúčastněnými zeměmi ze střední a východní Evropy.

Prezentace referátů byla orientována do následujících problémových bloků:

- Kolik je toho známo a co je třeba ještě zkoumat o ekologických vztazích mezi zemědělskými pastevními praktikami a přírodními hodnotami území? (3 hlavní referáty)

- Jaké postupy manažmentu jsou potřebné pro uchování nebo obnovení přírodní hodnoty území v systémech nízké zemědělské intenzity? (5 referátů)

- Jak užitečná byla agro-environmentální schémata v zemích Evropské unie z hlediska respektování cílů, záměrů a úkolů ochrany přírody? (4 referáty)

- Jaké jsou budoucí výzvy a možnosti pro země současné Evropské unie a státy střední a východní Evropy? (3 referáty)

Odpolední program druhého dne konference byl věnován diskusím v sekcích, které byly zaměřeny na následující problematiku:

- Identifikace a kategorizace zemědělské půdy a systémů hospodaření s vysokou hodnotou pro ochranu přírody.
- Nejvhodnější způsoby provozování zemědělství s vysokou přírodní hodnotou, zejména v oblastech ohrožených opouštěním zemědělské půdy od hospodaření.

- Politika k prosazení potřeb ochrany přírody v zemích střední a východní Evropy a vztah k politice uplatňované v zemích Evropské unie.
- Možnosti rozšíření a rozvoje aktivity Evropského fóra v rámci zemí Evropské unie i zemí střední a východní Evropy v následujících letech.

Závěrečná část konference, která shrnula výsledky všeobecné diskuse i návrhy z jednání sekcí, byla věnovaná hlavně směřování činnosti Fóra v příštích dvou letech. Setkání chtělo jednak porovnat tuto část zemědělské

politiky napříč Evropou, ukázat její kontrasty a rozdíly, dále se snažilo dokumentovat šance ochrany přírody při implementaci vhodných zemědělských metod. Kladlo si také za cíl zdůraznit, jak je potřebné porozumění mezi zemědělci a ochránci přírody, aby se mohla formulovat jasná a efektivní politika.

Z konference bude vydán sborník v angličtině a zvláštní číslo časopisu *Veronica*, které přinese i další materiály k aktualizaci tématu na naše podmínky.

Jaroslav Ungerman

Človek na prelome tisícročí

Človek na prelome tisícročí: pohľad z obidvoch strán – taký bol názov medzinárodnej interdisciplinárnej konferencie, ktorá sa konala 3.–5. septembra 1998 v Olomouci. Usporiadateľom bola Katedra sociológie a andragogiky Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v spolupráci s Ostravskou univerzitou, Central European University v Budapešti, Národným vzdelávacím fondom v Prahe a Asociáciou inštitúcií vzdelávania dospelých ČR ESREA. Prezidentom konferencie bol prof. Jindra Kulich z University of British Columbia vo Vancouveri v Kanade, vedeckým tajomníkom doc. PhDr. Vladimír Jochmann z Univerzity Palackého v Olomouci. Konferencia prebiehala v príjemnom prostredí areálu Univerzity Palackého.

Nosnou témou podujatia bola andragogika, teda vzdelávanie dospelých, v dnešnom meniacom sa svete, avšak rokovanie ukázalo, že nosnou témou boli vlastne civilizačné problémy a ich vplyvy na človeka na konci tisícročia. To ostatne vyplynulo aj z programového zámeru usporiadateľov, ktorí uvádzali, že *“bez ohľadu na to, či sa nachádzame na prelome tisícročí a či*

súčasný stav našej civilizácie chápeme ako rozvoj, prechod, krízu alebo akokoľvek inak, myslíme si, že civilizačné premeny súčasného obdobia sú natoľko prenikavé a tak silno pôsobia na človeka, ktorý stojí uprostred nich, že je nevyhnutné pomôcť mu, aby sa s nimi vyrovnal. V tomto zmysle chápeme úlohu andragogiky ako pomoc ľuďom pri zvládaní tejto záťaže (starostlivosť o ľudí) a vedenie ľudí v tomto procese (agogé).“ Usporiadatelia zamerali obsah a priebeh konferencie tak, aby postihla súčasné integračné a dezintegračné procesy vo svetovom, európskom i národnom meradle a ich vplyv na človeka, kultúru a spoločnosť. Cieľom bolo tiež osvetliť túto problematiku "z oboch strán" t.j. v konfrontácii Západu a integrujúceho sa Východu, teda krajín strednej a východnej Európy. Tematicky konferencia čerpala z nedávnych svetových kongresov a konferencií o vzdelávaní dospelých (UNESCO, CONFITEA, Hamburg), o životnom prostredí v Riu de Janeiro, populácii v Káhire a Pekingu, o sociálnych problémoch v Kodani a ďalších podujatí.

Rokovanie konferencie prebiehalo v ôsmich sekciami. Prvá sekcia sa zaoberala vzdelávaním dospelých, celo-

životným učením ako rozvojom osobnosti a jedným zo základných trendov súčasnosti – učiacou sa spoločnosťou – a v súvislosti s tým vzdelávaním seniorov a vzdelávacími politikami. Druhá sekcia sa zaoberala rozvojom ľudských zdrojov ako predpokladom ekonomického rozvoja, personálnym manažmentom a v rámci toho človekom ako pracovnou silou, jeho miestom v podniku, personálnou politikou a nezamestnanosťou a jej dôsledkami. Tretia sekcia sa zaoberala starostlivosťou o človeka v zložitých a krízových situáciách súčasnej spoločnosti a s tým spojenou sociálnou prácou, sociálnou pedagogikou a sociálnou politikou. Nosnou témou štvrtej sekcie bol vzťah človeka a kultúry, premeny súčasnej kultúry, kultivácia človeka, kultúrna práca a kultúrna politika. Piata sekcia sa zaoberala ekologickými a environmentálnymi problémami, vzťahom človeka a životného prostredia, ekologickými procesmi a ich vplyvom na človeka, ohrozením človeka a ľudstva a filozofiou a stratégiou trvalo udržateľného rozvoja. Šiesta sekcia bola zameraná na problémy multikulturalnosti, minorít všetkého druhu, nacionalizmu, náboženského fundamentalizmu a úlohu náboženstiev. Siedma sekcia sa zaoberala problematikou informačnej spoločnosti, rozvoja informačných technológií a ich vplyvmi na človeka i novými formami vzdelávania, technológiami ako je napr. diaľtančné vzdelávanie alebo multimédia. Ôsma sekcia rozoberala problematiku andragogiky ako všestranného vedenia človeka a pomoci človeku a tiež andragogiky ako vedného odboru a študijnej disciplíny.

Rokovania v jednotlivých sekciami sa navzájom prelínali, najmä po obsahovej stránke. Názorným príkladom bola sekcia zaoberajúca sa ekologickou a environmentálnou problematikou. Jej účastníci diskutovali o tejto problematike z rôznych dimenzií – globálnej, ekonomickej, civilizačnej, kultúrnej, náboženskej a pod., a väčši-